

Szegedi értékelés félidőben

Baross Gábor bízik abban, hogy koncertterem is épül a városban

Éppen igazgatói megbízásának felénél jár Baross Gábor. A Szegedi Szimfonikus Zenekar vezetője elégedetten tekint vissza az eddigi két és fél esztendőre, egyedül azt hiányolja, hogy nem sikerült elindítaniuk az egyetemi bérletet, miközben ezt a közönségnevelés fontos elemének tartja. A zenekari igazgató arról is beszámolt, hogy új koncertmesterrel bővül az együttes, s idén az összes muzsikuskor megmérettetésén esik át, ráadásul, a szólamvezetői posztok sem lesznek a jövőben bebetonozva...

I Öt évre szóló kinevezést kapott zenekari igazgatóként, most tart ennek az időszaknak a felénél. Hogyan értékeli az eddig eltelt szegedi éveket? Mi az, amivel elégedett, és miben szeretne előrelépni?

– 2008 nyarán ez az új lehetőség olyan volt számomra, mint egy mentőöv, amelyet a fuldoklónak hajtanak. Elmondhatom hát magamról, hogy az Isten a tenyerén hordoz, hiszen megajándékozott egy ilyen nagyszerű lehetőséggel. Költségvetésében, feladataiban, létszámában egy nagyobb művészeti intézményhez kerültem. Emlékszem, az

akkori nyilatkozatomban azt mondtam, hogy egy nagyon konszolidált, jól vezetett intézményhez kerültem. Elődöm, Gyüdi Sándor jó „gazdája” volt a zenekarnak. Az együttes művészei jóakarátú, becsületes muzsikuskok, akikkel jó együtt dolgozni. Természetesen, mint minden művészeti együttesben, itt is előfordul néhány másképpen gondolkodó, de elenyésző számban, s kezelhetőek az általuk okozott problémák. Különbözn is, én a korrekt kompromisszumok híve vagyok és igyekszem mindenkivel együtt dolgozni. Ez általában sikerül is! Az eddig eltelt 30 hónapot abszolút pozitívnak ítélem. Érzem a muzsikustól vagy a szegedi zenekarbarátoktól érkező visszajelzésekből, hogy elfogadtak. Szeged egyébként is befogadó város, szívesen látja azokat, akik hozzá tudnak tenni valamit a város fejlődéséhez. Roppant megtisztelő számomra a feladat, és igyekszem a legkevesebb csalódást okozni!

I Mennyire nehéz ellátni együtt a színházi és a zenekari feladatokat? Az Előadó-művészeti törvény kapcsán ugyanis kiderült, van olyan együttes, ahol ez problémát jelent.

– Az első időben számomra nagyon szokatlan volt, hogy a zenekar nemcsak koncertezik, hanem a színházban is lát el szolgáltatásokat. Sokrétű, izgalmas munka, amelyet a muzsikuskok magas színvonalon, és szívesen teljesítenek. Olyan tradíciókra épül a mi színházi munkánk, amelyeket még Fricsay Ferenc, és Vaszy Viktor alapozott meg. Egy régi, de igaz mondást szeretnék idézni: „A karmesterek között, aki egy operát jól el tud dirigálni, az bármelyik szimfonikus művel is könnyedén megbirkózik. Aki 'csak' szimfonikus irodalomban erős, azt egy opera vezénylése szinte megoldhatatlan feladatok elé állítja.” Így van ez a zenekarok világában is. A zenekari rutint, szakmai tapasztalatot csak a színházban lehet jól megtanulni. A kettős feladat ellátása Szegeden nem jelent beosztási problémát, 2007-ben ugyanis, az Önkormányzat által kezdeményezett,

megtakarítási célú intézkedés – a színház zenekarát összevonták a szimfonikusokkal – végül is pozitív mérleggel zárult: 99 muzsikuskus státusszal rendelkezünk, amelynek eredményeként gyakran ugyanazon napon, illetve estén, két különböző, egy színházi és egy hangverseny program is műsorra kerül. Ha nem ekkora és ilyen összetételű lenne a zenekarunk, alig lehetne ezt a kettős feladatrendszert ellátni, holott a szegedi közönség részéről egyaránt óriási igény van a zeneszínházi és a szimfonikus repertoárra is.

I A 2009/10-es évadban 15%-kal nőtt a koncertek száma. A jelenlegi szezonban is ilyen növekedésről tud beszámolni?

– A muzsikuskok létszáma lehetővé teszi a koncertek számának emelését. Természetesen ez nem mehet a végletekig, de ésszerű szervezéssel lehet még a fellépések számát emelni. Új területtel is gazdagodott a repertoárunk ebben az évadban. Szegeden még nem volt arra példa, hogy a zenekar művészei más műfajban is kipróbálják magukat. Rögtön az évad elején Duke Ellington: Sacred Concert című művét adtuk elő a Zsinagógában. Big Band formációt igényel ez a műfaj. El kell mondanom, hogy kollégáim nagy elánnal teljesítették ezt a feladatot. A közönség is lelkesen fogadta új próbálkozásunkat.

I Több mint egy évvel ezelőtt, az együttes 40. jubileumán beszélgettünk arról, hogy a közönségnevelés érdekében egyetemi bérletet is indítanak. Milyenek az eddigi eredmények?

– Talán ez az egyetlen olyan pályázati célkitűzésem, amelyet még nem sikerült megvalósítani. Annak ellenére, hogy több mint 30 000 egyetemista tanul Szegeden, nem értem el azt, hogy az egyetemi hallgatók számára bérletes formációban hangversenyeket adjunk. Elvértve, szóló koncertek formájában valahogy működik a dolog, ezen azonban javítani kell!

Viszont nagy sikere van az óvodás és kiskololás hangversenyeknek. Az igény is na-

gyon nagy ezekre a koncertekre. A kicsik jelentik talán a legőszintébb, leghálásabb publikumot! Azt tapasztaltam, hogy a szegedi diákok, iskolájuk révén nagy arányban hallgatják az ifjúsági koncertjeinket. A 14-18 éves korosztály jár ebben élen. Az általános iskola felső tagozatából kerülnek ki azok, akik aránylag keveset járnak a hangversenyekre. Számukra kitaláltam egy olyan konstrukciót, hogy az esti bérletes koncertek műsorából válogatva, a koncert napján délben, a főpróbára jöhetnek el. Ez az „Ifjúsági hangverseny délidőben” sorozatunk, amelyen elegáns helyszínen, a Szegedi Nemzeti Színházban, szakavatott műsorvezető segítségével hallgathatják a koncerteket, tanévenként hármat. Azt tapasztalom, hogy egyre népszerűbbek ezek az előadások, teltházat eredményeznek. A diákok hozzászoknak egy hallatlanul elegáns, igazi hangverseny atmoszférához!

■ *Meghatározó tag felvételére készülnek, hiszen koncertmesteri próbajátékot írtak ki.*

– A zenekar belső életében kétségtelenül fontos teendők előtt állunk. Legelőször említeném a koncertmesteri próbajátékot. Összetett tevékenységünk – koncertek, színházi munka – velejárója, hogy három koncertmesterrel dolgozunk. Közülük Szöllősy József kollégám az évad végén ténylegesen is nyugdíjba vonul (már jó ideje nyugdíjas volt, csak aktív tagja maradt a zenekarunknak.) Szép pályafutást mondhat magáénak, hiszen számos országos, illetve szegedi kitüntetés birtokosa. Szöllősy József január 21-én, a Magyar kultúra napja alkalmából rendezett ünnepségen a Szeged Város Művészetéért járó emléklapok és aranygyűrűt is átvehette. Legnagyobb öröömre, a próbajátékra 14 koncertmester-jelölt pályázott. Körültekintően kell válogatnunk, hiszen nehéz, összetett feladat a koncertmesteri munka. A kiváló magyar hegedűpedagógának köszönhetően van egy igazán fiatal, tehetséges nemzedék. Én nagyon bízom az ifjúságban! A koncertmesteri próbajátékon kívül az évad végén szeretném, ha muzsikusaink megmérettetnének. Egyfajta minősítésen kell átesnünk. Tudom, hogy néhány zenekarban már túljutottak ezen, s mindenütt arról számoltak be, hogy érdemes volt, tanulságokkal járt, és meghozta a kívánt eredményt. Annál is inkább, hiszen ez lehet egy újfajta, teljesítményre épülő pótlékrendszer alapja. Nagyon fontos, hogy a munkavállaló és a munkáltató kétirányú utcában közlekedve járjon el, vagyis: ha többet ad, többet is kapjon. Még

egy fontos változás, aminek azért örülök, mert nem én találtam ki, csak támogatom! A Közalkalmazotti Tanács és a Szakszervezet, a zenekar vezetősége, azt javasolta, ne legyenek bebetonozva a zenekari pozíciók, ezalatt a szólamvezetőket és a helyetteseiket értem. Háromévente méretessenek meg és legyen lehetőség a váltásra. Ezt a felvetést támogatom, hiszen a művészi fejlődés egyik záloga, és azért örülök ennek, mert kollégáim nem úgy élik meg a próbát, hogy „már megint valami igazgatói macera” következményeit kell viselnünk.

■ *Milyen külföldi vendégszereplésekre utazik a zenekar?*

– 2011 áprilisában három hétre a spanyolországi Bilbaoba utazunk. Ez a zenekarnak immár a tizedik vendégjátéka ott. Fantasztikus épületben, a 2000 férőhelyes kongresszusi és zeneközpontban, a Palacio Euskalduna-ban öt alkalommal játsszuk Csajkovszkij Anyegin című operáját – amelyet helyszíni próbák előznek meg. Szegedről csak a zenekar utazik, a karmester és az énekesek a nemzetközi élvonalból érkeznek. 2011 számunkra kétségtelenül spanyol jegyben telik, hiszen az évet is hispán vidéken zárjuk, december végén két hétre Barcelonába, Alicante-be, Valenciába utazunk, ahol Strauss-koncerteket adunk. A helyszínek között a leghíresebb Barcelonában található, a 2000 férőhelyes Auditorium, ahol négy koncertünk lesz. Ezen a téren tehát nem lehet okunk panaszra! A külföldi vendégszereplések az évadból kevés időt vesznek el, és jut elég idő az itthoni koncertezésre is. Ezeket a turnékat egyébként a zenekari élet fontos velejárójának tartom, hiszen a nemzetközi porondon való bemutatkozás az együttesünk és egyben az országunk, városunk hírét-nevét öregbíti. Az szintén lényeges, hogy felkészült és magas művészi színvonalon teljesítő együttesként vegyünk részt ezeken a vendégszerepléseken, ne „hakniszintnek” tekintsük, még ha nehezebb és fárasztóbb is, mint az itthoni tevékenység. S az az igazi siker, ha visszahívják a zenekart, s nálunk rendszeresen ez történik.

■ *Több célkitűzése volt, köztük egy magas színvonalú koncertzongora beszerzése. Ezt sikerült elérnie, hiszen egy Bösendorferrel gazdagodott a város. Mi a helyzet a többi álommal? S a hangversenyterem ügyében sikerült előrelépni?*

– 2010 novemberében fantasztikus hangversenyzongorát vettünk. Bösendorfer Imperial, a zongorák zongorája! Hivatalo-

san a zenekar vette, némi önkormányzati segítséggel, de a hangszer a város zeneszerető polgáraié! És ez fontos! Az elkövetkezendő évtizedekben nem lesz minőségi probléma a zongorakérdés. Megjegyzem, még most is jó érzés fog el, ha a hétvégén hazamegyek Győrbe, és este bekapcsolom a helyi TV-csatornát. Többször volt már úgy, hogy a Richter Terem színpada jelent meg a képernyőn, és a színpadon két gyönyörű hangversenyzongora, egy Petrof és egy Steinway. Mindkettő beszerzése hozzám kötődik. Ez igazán maradandó alkotásnak tekinthető! Ez az álom teljesült tehát, de még van egy vágyam: 2011-re az a helyzet alakult ki Magyarországon, hogy a megyei jogú nagyvárosokban - Szegedet kivéve - mindenhol van hangversenyterem. December 9-én vettem részt Pécsen, a Kodály Központ szakmai megnyitóján. Ha rövid történeti visszatekintést teszek, akkor azt látom, hogy 1974-ben Szombathelyen átadták a Bartók termet, a rendszerváltás után először Debrecenben a Kölcsey, 2001-ben Győrött a Richter termet, majd valamivel később Miskolcon, a Művészetek Házát. Így maradt Szeged egyelőre hangversenyterem nélkül... Nagyon bízom abban, hogy a város vezetése egyszer csak elhatározza magát erre a nagy lépésre és csatlakozik az előbb említett településekhez. Annál is inkább, mivel Szeged csodálatos város, annyi minden fantasztikus dolog történik a kultúrában, művészetekben. Van egy gyönyörű és magas művészi színvonalat produkáló színházuk, szimfonikus zenekaruk. A szegedi emberek lokálpatrióták, szeretik a színházukat, zenekarukat! Én optimista vagyok ebben a kérdésben.

■ *Arról is ballani, hogy példás együttműködést folytatnak a Filharmóniával, amely koordinálja a koncerteket.*

– A Filharmónia Kelet-Magyarország Nonprofit Kft-vel és igazgatójával, Finta Jánossal jó a kapcsolat. Nekem személy szerint, és a zenekarnak is. Szegeden két hangversenysorozatunk van, a Vaszy- és a Fricsay-bérlet. A Matiné-bérletben évadonként 4 koncertet adunk, vasárnap délelőttönként, elsősorban a családoknak és a nyugdíjasoknak. Ehhez 4 sorozat kamarabérleti koncert társul, sorozatonként 3 hangversennyel, amely díjmentesen vásárlható a zenekari bérletek vásárlóinak. Hathatós anyagi hozzájárulással biztosítjuk, hogy a bérletes koncerteket magas színvonalon tudjuk tartani.

R. Zs.